

## RHAN 4 – RHEOLAU GWEITHDREFN

---

### RHEOLAU GWEITHDREFN FFRAMWAITH CYLLIDEB A PHOLISIŪ

#### 1 Y fframwaith ar gyfer Penderfyniadau'r Weithrediaeth

- (a) Bydd y Cyngor yn gyfrifol am fabwysiadu'r Once a Budget or a Policy Framework is in place, it will be the responsibility of the Cabinet to implement it.
- (b) Caiff busnes y Cabinet yn y dyfodol ei amlinellu yn y Blaengynllun i'w gyhoeddi bob mis.

#### 2 Proses ar gyfer datblygu'r fframwaith

- (a) Bydd y Cabinet yn hysbysu trwy gynnwys amserlen yn y Datganiad busnes ar gyfer cyflwyno cynigion i'r Cyngor i fabwysiadu unrhyw gynllun, strategaeth neu gyllideb sy'n rhan o'r fframwaith cyllideb a pholisi, a'i drefniadau ymgynghori ar ôl cyhoeddi'r cynigion cychwynol hynny. Caiff Cadeiryddion Pwyllgorau Craffu eu hysbysu hefyd.
- (b) Yna bydd y Cabinet yn llunio cynigion cadarn gan roi ystyriaeth i unrhyw ymatebion i'r ymgynghoriad. Os bydd Pwyllgor Craffu perthnasol yn dymuno ymateb i'r Cabinet yn y broses ymgynghori, yna gall wneud hynny. Gan fod y Pwyllgorau Craffu'n gyfrifol am bennu eu rhaglen waith eu hunain, mae'n agored i'r Pwyllgorau Craffu ymchwilio neu adrodd yn fanwl gydag argymhellion polisi cyn diwedd y cyfnod ymgynghori. Bydd y Cabinet yn ystyried unrhyw ymateb gan Bwyllgor Craffu wrth lunio cynigion cadarn i'w cyflwyno i'r Cyngor, a bydd ei adroddiad i'r Cyngor yn adlewyrchu'r sylwadau a wnaed gan yr ymgynghoreion ac ymateb y Cabinet.
- (c) Ar ôl i'r Cabinet gymeradwyo'r cynigion cadarn, cânt eu cyfeirio cyn gynted â phosib i'r Cyngor i gael penderfyniad.
- (d) Wrth ddod i benderfyniad, gall y Cyngor fabwysiadu cynigion y Weithrediaeth, eu haddasu, eu cyfeirio yn ôl i'r Cabinet iddynt gael eu hystyried ymhellach, neu roi ei gynigion ei hun yn eu lle.
- (e) Os yw'n derbyn argymhelliad y Cabinet heb addasiad, gall y Cyngor wneud penderfyniad sy'n dod i rym ar unwaith. Fel arall, efallai mai penderfyniad mewn egwyddor yn unig y bydd yn ei wneud. Yn y naill achos neu'r llall, caiff y penderfyniad ei wneud ar sail mwyafrif syml y pleidleisiau sy'n cael eu bwrw yn y cyfarfod.
- (f) Caiff copi o'r penderfyniad ei roi i'r Arweinydd.
- (g) Bydd penderfyniad mewn egwyddor yn dod i rym yn awtomatig bum diwrnod llawn o ddyddiad penderfyniad y Cyngor, oni bai (i) bod yr Arweinydd yn hysbysu'r swyddog priodol yn ysgrifenedig o fewn yr amser hwnnw ei fod/ei

bod yn gwrthwynebu'r penderfyniad yn dod i rym ac yn rhoi rhesymau dros hyn a (ii) ei bod yn gwneud hynny cyn 8 Chwefror y flwyddyn honno.

(h) Yn yr achos hwnnw, bydd y swyddog priodol yn galw cyfarfod Cyngor i'w gynnal o fewn deng diwrnod gwaith llawn ychwanegol. Bydd gofyn i'r Cyngor ailystyried ei benderfyniad a'r cynnig ysgrifenedig yn y cyfarfod hwnnw. Gall y Cyngor:

(i) gymeradwyo argymhelliad cychwynnol y Cabinet trwy fwyafrif syml y pleidleisiau sy'n cael eu bwrw yn y cyfarfod; neu

(ii) cymeradwyo penderfyniad gwahanol nad yw'n cytuno ag argymhelliad y Cabinet thrwy fwyafrif syml.

(iii) Cyhoeddi'r penderfyniad a'i roi ar waith ar unwaith.

(j) Wrth gymeradwyo'r Fframwaith Cyllideb a Pholisi, bydd y Cyngor hefyd yn nodi maint y trosglwyddiad yn y gyllideb a'r newidiadau yn ystod y flwyddyn i'r Fframwaith Polisi y gall y Cabinet ymgymryd ag ef, yn unol â pharagraffau 5 a 6 y rheolau hyn (trosglwyddiad ac addasiadau yn ystod y flwyddyn). Caiff unrhyw newidiadau eraill i'r Fframwaith Cyllideb a Pholisi eu cadw i'r Cyngor.

### 3 Penderfyniadau a wneir y tu allan i'r Fframwaith Cyllideb a Pholisi

(a) Yn unol â darpariaethau paragraff 5 y Rheolau (trosglwyddiad) hyn, dim ond penderfyniadau sy'n cydymffurfio â'r Fframwaith Cyllideb a Pholisi y gellir eu gwneud gan y Cabinet, aelodau unigol y Cabinet ac unrhyw gyflogeion neu gyd-drefniadau sy'n cyflawni swyddogaethau'r Weithrediaeth. Os oes unrhyw un o'r cyrff neu'r unigolion hyn am wneud penderfyniad sy'n groes i'r Fframwaith Polisi, neu sy'n groes i neu nad yw'n cydymffurfio'n llwyr â'r gyllideb a gymeradwywyd gan y Cyngor, yn a dim ond y Cyngor a all wneud y penderfyniad hwnnw, yn unol â 4 isod.

(b) Os bydd y Cabinet, aelodau unigol o'r Cabinet ac unrhyw gyflogeion neu gyd-drefniadau sy'n cyflawni swyddogaethau'r Weithrediaeth yn dymuno gwneud penderfyniad o'r fath, byddant yn ceisio cyngor gan y Prif Weithredwr, y Swyddog Monitro a'r Swyddog Adran 151 o ran a fyddai'r penderfyniad maent am ei wneud yn groes i'r Fframwaith Polisi, neu beidio â chydymffurfio'n llwyr â'r gyllideb. Os oes unrhyw un o'r swyddogion yn cynghori na fyddai'r penderfyniad yn cydymffurfio â'r Fframwaith Cyllideb a Pholisi cyfredol, yna bydd rhaid cyfeirio'r penderfyniad gan y corff neu'r unigolyn hwnnw i'r Cyngor i gael penderfyniad, oni bai bod y penderfyniad yn un brys pan fydd y darpariaethau ym mharagraff 4 y Rheolau hyn (penderfyniadau brys y tu allan i'r Fframwaith Cyllideb a Pholisi) yn berthnasol.

#### 4 **Penderfyniadau a wneir y tu allan i'r Fframwaith Cyllideb a Pholisi**

- (a) Gall y Cabinet, un o bwyllgorau'r Cabinet, aelod unigol o'r Cabinet, cyflogeion (pwyllgorau ardal) neu gyd-drefniadau sy'n cyflawni swyddogaethau'r Weithrediaeth wneud penderfyniad sy'n groes neu nad yw'n cydymffurfio'n llwyr â'r gyllideb a gymeradwywyd gan y Cyngor os yw'r penderfyniad yn frys. Fodd bynnag, ni ellir gwneud y penderfyniad oni bai:
- (i) nad oes modd cynnull cyfarfod â chworwm o'r Cyngor llawn; a
  - (ii) bod cadeirydd Pwyllgor Craffu perthnasol yn cytuno bod y penderfyniad yn frys.

Rhaid nodi'r rhesymau pam nad yw'n ymarferol cynnull cyfarfod â chworwm o'r Cyngor llawn a chaniatâd cadeirydd y Pwyllgorau Craffu perthnasol i wneud y penderfyniad yn frys. Yn absenoldeb cadeirydd Pwyllgor Craffu perthnasol, bydd caniatâd yr Arglwydd Faer ac, yn absenoldeb y ddau, y Dirprwy Arglwydd Faer, yn ddigonol.

- (b) Yn dilyn y penderfyniad, bydd y sawl sy'n gwneud y penderfyniad yn rhoi adroddiad llawn i gyfarfod nesaf sydd ar gael o'r Cyngor i esbonio'r penderfyniad, y rhesymau drosto a pham cafodd y penderfyniad ei drin ar frys.

#### 5. **Trosglwyddiad**

- (a) Bydd gan y Cyngor benaethiaid cyllideb sy'n adlewyrchu trefniadau gwasanaethau'r Cyngor ac yn ystyried arfer cyfrifyddu cymeradwy.
- (b) Ni fydd camau a gymerir gan y Cabinet, aelod unigol o'r Cabinet, cyflogeion neu gyd-drefniadau sy'n cyflawni swyddogaethau'r Weithrediaeth i weithredu polisi'r Cyngor yn mynd yn y tu hwnt i'r cyllidebau a ddyrennir i bob pennaeth cyllideb. Fodd bynnag, bydd hawl gan y fath gyrff neu unigolion i drosglwyddo ar draws penaeithiaid cyllideb yn unol â rheoliadau ariannol. Y tu hwnt i'r terfyn hwnnw, bydd angen cymeradwyaeth y Cyngor er mwyn cael cymeradwyaeth i unrhyw drosglwyddiad ar draws penaeithiaid cyllideb.

#### 6. **Newidiadau yn ystod y flwyddyn i'r Fframwaith Polisi**

Y Cyngor sy'n gyfrifol am gytuno ar y Fframwaith Cyllideb a Pholisi, a rhaid bod penderfyniadau gan y Cabinet, aelod unigol o'r Cabinet, cyflogeion (pwyllgorau ardal) neu gyd-drefniadau ar gyfer cyflawni swyddogaethau'r Weithrediaeth gydymffurfio ag ef. Ni all y gyrff neu'r unigolion hynny wneud unrhyw newidiadau i unrhyw bolisi neu strategaeth sy'n ffurfio'r Fframwaith Polisi heblaw am newidiadau sydd wedi cael eu nodi neu eu categoreiddio gan y Cyngor fel newidiadau a ganiateir.

#### 7 **Penderfyniadau a wneir y tu allan i'r Fframwaith Cyllideb a Pholisi**

- (a) Lle mae Pwyllgor Craffu'n credu bod penderfyniad gweithredol yn groes i'r Fframwaith Polisi, neu'n groes i neu nad yw'n cydymffurfio'n llwyr â'r

gyllideb, neu y byddai hyn yn wir petai'r penderfyniad yn cael ei wneud, dylai geisio cyngor gan Prif Weithredwr, y Swyddog monitro a/neu'r Swyddog Adran 151, a fydd yn adrodd am y mater hwn.

(b) O ran swyddogaethau sy'n gyfrifoldeb y Cabinet, caiff adroddiad y Prif Weithredwr, y Swyddog monitro a/neu'r Swyddog Adran 151 ei anfon i'r Cabinet gyda chopi at bob cynghorydd. Ni waeth a gaiff y penderfyniad ei ddirprwyo ai peidio, rhaid i'r Cabinet gwrdd er mwyn penderfynu ar ba gamau gweithredu i'w cymryd o ran yr adroddiad a llunio adroddiad i'r Cyngor os bydd y Prif Weithredwr, y Swyddog Monitro neu'r Cyfarwyddwr Corfforaethol â chyfrifoldebau Adran 151 yn dod i'r casgliad nad oedd y penderfyniad yn cydymffurfio â'r Fframwaith Cyllideb neu Bolisi, ac i'r Pwyllgorau Craffu os bydd y Prif Weithredwr, y Swyddog Monitro neu'r Swyddog Adran 151 yn dod i'r casgliad bod y penderfyniad yn unol â'r fframwaith.

(c) Os nad yw'r penderfyniad wedi cael ei wneud eto, neu os yw wedi cael ei wneud ond nad yw wedi'i roi ar waith eto, a'r cyngor gan y Prif Weithredwr, y Swyddog Monitro a/neu'r Swyddog Adran 151 yw bod y penderfyniad - neu byddai'r penderfyniad - yn groes i'r Fframwaith Polisi neu'n groes neu nad yw'n cydymffurfio'n llwyr â'r gyllideb neu ei fod wedi'i wneud y tu hwnt i bwerau'r Cabinet, gall y Cabinet, y Cyngor neu'r Pwyllgor Craffu perthnasol gyfeirio'r mater i'r Cyngor. Yn y fath achosion, ni chymerir camau pellach ynglŷn â'r penderfyniad neu ei weithredu nes bod y Cyngor wedi cwrdd ac ystyried y mater. Bydd y Cyngor yn cwrdd o fewn deg diwrnod gwaith clir i'r cais gan y Cabinet neu'r Pwyllgor Craffu. Yn y cyfarfod bydd yn derbyn adroddiad o'r penderfyniad neu'r cynigion a chyngor y Prif Weithredwr, y Swyddog Monitro a/neu'r Swyddog Adran 151 Gall y Cyngor naill ai:

(i) gadarnhau bod penderfyniad neu gynnig yn cydymffurfio â'r Fframwaith Cyllideb a Pholisi cyfredol. Yn yr achos hwn ni fydd angen gweithredu ymhellach, heblaw am llunio cofnodion cyfarfod y Cyngor a'u dosbarthu i bob cynghorydd yn y modd arferol;

neu

(ii) addasu gweithdrefnau ariannol neu Fframwaith Polisi'r awdurdod er mwyn cynnwys y penderfyniad a/neu gytuno i'r penderfyniad a fydd wedyn mewn grym ar unwaith. Yn yr achos hwn ni fydd angen gweithredu ymhellach, heblaw am llunio cofnodion cyfarfod y Cyngor a'u dosbarthu i bob cynghorydd yn y modd arferol;

neu

(iii) ddirymu'r penderfyniad neu'r cynnig os yw'r Cyngor yn derbyn ei fod yn groes i'r Fframwaith Polisi neu'n groesi i neu nad yw'n cydymffurfio'n llwyr â'r gyllideb neu ei fod y tu hwnt i bwerau'r Cabinet, ac os nad yw'n addasu'r Fframwaith Polisi cyfredol i'w gynnwys neu gadarnhau'r penderfyniad heb awdurdod, ond gallai'r Cyngor ofyn i'r Cabinet ailystyried y mater yn unol

chyngor gan y Prif Weithredwr, y Swyddog Monitro neu'r Swyddog Adran  
151.